

Gå på opdagelse i fortiden gennem Københavns fascinerende lydhistorie

Jakob Ingemann Parby: Lyden af hovedstaden - Støj, nerver og naboer i 1800-tallet

I 1800-tallet udviklede København sig fra trang og overbefolket enevældig by til moderne, demokratisk og industrialiseret metropol. I samme periode ændrede byens lyde sig – og måden at lytte på. *Lyden af hovedstaden* er en rigt illustreret fortælling om Københavns lydudvikling i 1800-tallet.

"Undersøgelser af lyd og støj i fortidens bysamfund giver ikke kun indblik i fortidens lydlandskaber, men åbner også for nye forståelser af de definitioner og fortolkninger, vi tilskriver den lyd og støj, der omgiver os i dag. Hvilke lyde er ønskede og uønskede? Hvilke er ved at gå tabt og bør gemmes for eftertiden?" – *Citat fra bogen*

Larm, liv og lyd. Det har byer altid levet med. Men lyd og lytning er ikke statisk og ændrer sig over tid. 1800-tallet forandrede markant det københavnske lydbillede, hvor borgerne blev som besatte af lyd og lytning. Når gadehandlere skrålede, sporvogne skingrede, og naboer støjede, klagede københavnere på livet løs.

Allerede tidligt i århundredet satte forfattere og aviser støj på dagsordenen. Samtidig rokkede opfindelser som stetoskoper, telegrafer og fonografer ved oplevelsen af lyd og forståelsen af lyd og lytning. Med industrialiseringen fra 1840'erne blev støjen kun værre.

Da København udviklede sig til moderne metropol, voksede både begejstringen og bekymringen for larm og lyd. For nogle gav fabriksfløjter og bilhorn næring til storstadsambitioner og fremtidsdrømme. For andre endte det med psykiatriske diagnoser og kurophold langt fra byen.

Lydhistorien er en indgang til at gå på opdagelse i fortidens land og forsøge at forstå en anden tids hierarkier, fællesskaber, bekymringer og fremtidsforståelser. For selv om vi ikke kan genopleve fortidens lydlandskaber, kan vi gennem litteraturen og kilderne få indblik i den værdi og betydning, de blev tilskrevet.

Jakob Ingemann Parby (f. 1973) er seniorforsker og museumsinspektør ved Københavns Museum og ph.d. i historie. Han har skrevet *Den grænseløse by* (København og historien) og står bag forskningsprojekter som *Lyden af Hovedstaden* (2019-2025) og *The Everyday Life of Urban Monuments* (2024-2026).

Jakob Ingemann Parby
Lyden af hovedstaden

320 sider

Forlagets pris: 399,95 kr.

Udk. 28. maj 2025